

RODINA

Z PRAVODAJ ODBORU RODINNÉ POLITIKY, OCHRANY DĚTÍ A SOCIÁLNÍHO ZAČLEŇOVÁNÍ

AKTUÁLNÍ AKTIVITY V OBLASTI RODINNÉ POLITIKY

S blížícím se koncem roku se chystáme na vyhodnocení plnění strategických dokumentů v gesci odboru. Jde o pravidelnou aktivitu, ale u některých dokumentů (Akční plán rovného odměňování žen a mužů 2023–2026 a Akční plán k naplnění Strategického rámce na stárnutí společnosti na léta 2023–2025) probíhá po dvou letech a zároveň u obou poprvé. Poprvé také budeme připravovat Zprávu o plnění k nové Strategii rodinné politiky 2024–2030, která by měla být vládě předložena do 15. května. Poprvé se chystáme na její aktualizaci a zpracujeme nové téma neformálně pečujících a posílíme tak podporu rodin, které se potýkají se zvýšenou potřebou péče. Aktuální zjištění z šetření si můžete přečíst hned v úvodním článku, ze zjištění jsou ve spolupráci s expertní platformou formulována doporučení, která chceme v maximálně možné míře implementovat i do dalších připravovaných legislativních i nelegislativních materiálů tak, aby toto téma bylo řešeno komplexně a ve všech souvislostech. 12. listopadu proběhlo na ministerstvu setkání se zástupci samosprávy, na kterém měli krajsí zástupci a zástupkyně možnost sdílet informace a dobrou praxi z oblasti rodinné politiky a politiky stárnutí. Východiskem byla činnost celorepublikové platformy, která byla v letech 2019 až 2022 ustavena v rámci projektu "Koordinace opatření na podporu sladění pracovního a rodinného života na úrovni krajů" a také zkušenosti z projektu „Implementace politiky stárnutí na krajskou úroveň“. Dopolední část byla organizovaná jako kulatý stůl, následovaly dvě prezentace na téma Stárnutí ve městě a na venkově a Podpora neformálně pečujících. V odpolední části proběhl workshop na téma Týrání, zneužívání a zanedbávání seniorů – RESTABUS, a to formou debaty u stolů. Velmi si vážíme zapojení všech zúčastněných a do budoucna plánujeme tato setkání za účasti neziskového sektoru, akademických a výzkumných pracovišť organizovat pravidelně minimálně dvakrát ročně. A poslední milou novinkou je představení nové ředitelky Odboru rodinné politiky, ochrany dětí a sociálního začleňování, která nastoupila od září 2024:

Vážení čtenáři a čtenářky, velmi se těším na své působení v oblasti rodinné politiky. Máme v odboru spoustu nápadů a nových plánů, jak jednotlivá témata rodinné politiky zviditelnovat, zvyšovat povědomí o potřebných krocích, které povedou k naplňování strategických dokumentů. Přeji Vám nejen inspirativní čtení, ale zároveň využívám příležitost k tomu, abych Vám všem popřála klidný adventní čas, krásné vánoční svátky a do nového roku plno pozitivních rodinných zážitků. Těšíme se s celým týmem na vás i v novém roce 2025.

Ing. Petra Kačírková

PROJEKT PODPORA A ZVYŠOVÁNÍ KVALITY SLUŽEB V OBLASTI PÉČE A SLAĎOVÁNÍ PRACOVNÍHO A RODINNÉHO ŽIVOTA

ODDĚLENÍ KONCEPCE RODINNÉ POLITIKY A SLUŽEB PÉČE O DĚTI (216)

Dotazníkové šetření Pečující osoby v ČR

Ministerstvo práce a sociálních věcí zadalo dotazníkové šetření realizované agenturou SC&C s názvem Pečující osoby v ČR, které se zaměřilo na otázky, jak se pečuje v České republice rodičům, a také těm, kteří pečují o osobu blízkou (neformálním pečujícím), s ohledem na mapování sladění péče poskytované ženami a také muži.

Odpovídali nejen zástupci obecné populace, tedy všech občanů, ale i pečující rodiče o dítě do 6 let (aby si pamatovali péči o narozené dítě), a samozřejmě také ti, kteří se věnovali/věnují péči o blízkou osobu v minulých pěti letech po delší dobu minimálně 20 hodin týdně (tedy minimálně polovinu pracovního úvazku). Šetření navázalo na průzkumy Fondu dalšího vzdělávání MPSV z roku 2019 a výzkumy v oblasti otcovství (Aktivní táta 2020).

Pečující rodiče:

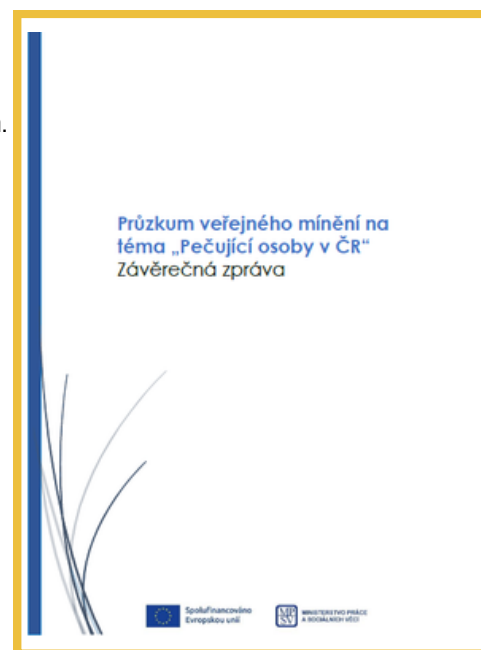
- Otcové jednoznačně mění svůj postoj k rodičovské dovolené: 60 % otců si dovede představit, že by zůstali na rodičovské dovolené. 55 % rodičů se domnívá, že na rodičovské dovolené má být ten (myšleno otec nebo matka), kde je to vhodnější či finančně zajímavější. Od roku 2010 se výrazně snížil počet otců, kteří se domnívají, že na RD s dítětem má zůstat jednoznačně matka – v současné době to deklaruje jen třetina otců, zatímco v roce 2010 65 % a v 2020 51 %.
- Otcové se stále více zapojují do přímé péče o děti a podporují více ženy v návratu do práce: třetina otců souhlasí, že matky by se měly co nejdříve vrátit do práce, v tomto směru se jedná o posun s ohledem nejen na ekonomické, ale i profesní působení žen. V roce 2024 došlo k nárůstu zapojení otců v činnostech péče, které se týkají péče o děti jako je hraní, mazlení, procházky s kočárkem/na hřiště, uspávání).
- Předškolní péče je viděna konzervativně: předškolní péče je nastavena u rodičů stále v duchu ideálu, kdy dítě do tří let má být převážně s rodičem doma a nemá docházet do zařízení předškolní péče. Na druhou stranu lze očekávat proměnu: výzkum ukazuje na generační změnu: 68 % nejmladších rodičů (18–34 let) vítá možnost dětských skupin pro postupný návrat do práce.
- Sladění péče a práce se daří podle 76 % rodičů. Vzniká jakýsi benefit gap: výrazně více benefitů ze strany zaměstnavatele přiznávají muži než ženy, kdy naprosto zásadní rozdíl je u placeného volna, ale také v případě flexibilní pracovní doby. Ženy jsou ve všech ukazatelích podpory ze strany zaměstnavatele v horší situaci než muži, jedinou výjimkou jsou částečné úvazky alespoň na určitou dobu, kdy muže významně převyšují.

Duševní zdraví a s tím související pocity jsou významné i pro rodiče: 9 % rodičů se cítí v sociální izolaci, bez ohledu na to, zda žijí s partnerem nebo ne, což je určitě podnětem pro další zkoumání a otázky k tématu osamělosti. Pouze 30 % rodičů se cítí šťastně a stejně velká část se cítí ve stresu (34 %), pouze každý pátý rodič se cítí zdravý, 16 % rodičů má pocit nedocenění a 10 % nepochopení.

Neformální péče – pečující o osobu blízkou:

- Z pohledu obecné populace je prostor pro zlepšení podmínek a zvýšení uznání a respektu těch, kteří pečují: 29 % zástupců obecné populace si myslí, že v České republice jsou dobré podmínky pro poskytování péče v přirozeném domácím prostředí a stejný počet si myslí, že lidé, kteří pečují o své blízké se těší uznání a respektu, 71 % tento názor nezastává, v oblasti podpory je a podmínek je prostor pro zlepšení.
- Zvýšila se osobní zodpovědnost za péči: o 29 % se oproti roku 2018 (FDV) na celkových 65 % z dotázaných, souhlasící s tím, že lidé by potřebující péči měli využít svůj majetek k jejímu zajištění, o 9 % (oproti roku 2018) se snížil na 70 % počet těch, kteří si myslí, že stát by měl mít povinnost péči platit.
- Každý pátý občas měl/má zkušenost s déletrvající péčí (více, jak rok) v rozsahu minimálně 20 hodin týdně, tedy polovičního úvazku. Je to každý pátý v České republice.
- Pečovat je přirozené: tři zásadní důvody k pečování jsou citová vazba, morální povinnost a vnímání péče jako normální. Ostatní důvody souvisí s konkrétními situacemi – někdo oplácí pomoc z minulosti nebo pomáhá s péčí ostatním, někdo pečuje, aby osoba mohla zůstat doma. Nedostatek služeb nebo nespokojenost s nimi není zatím zásadní motivace.
- Největší dopady na pečující má péče, kdy je na ní pečující sám, a to jak v oblasti duševního, tak fyzického zdraví. Týká se to 25 %.
- Neformální péče je nezastupitelná, profesionální péče by zatížila více pracovníků.
- Přetížený pečující: 42 % téměř vůbec neodpočívá, třetina jsou muži, dvě třetiny starší 50 let, třetina pečuje sama, třetina pečuje více než 7 let, 35 hodin týdně věnují péči (téměř celý úvazek).
- Nejvíce využívané služby pro pečující jsou konzultace se zdravotním pracovníkem/lékařem/lékařkou nebo se sociálním pracovníkem/pracovnicí.
- Každý/á třetí nepečující pociťuje změny v oblasti zaměstnání a práce (snížení úvazku, odchod.).
- Nejvíce potřebují neformální pečující finanční zabezpečení.
- Muži se zapojují významně do péče: z deseti pečujících jsou 4 muži a 6 žen.

Metodická podpora a poradenství za rok 2024

Celoročně probíhá v rámci projektu Sladění velmi intenzivní metodická podpora a poradenství věnované budování a provozu dětských skupin. Specifickou kapitolu tvoří úzká spolupráce se Sekcí evropských fondů a mezinárodní spolupráce směřovaná na podporu obcí v budování dětských skupin a dále na možnost rekonstrukce stávajících zařízení v souvislosti se změnou vyhlášky o požární bezpečnosti upravující i podmínky provozování dětských skupin.

Stručné shrnutí metodické podpory a poradenství:

- provedeno 2 866 konzultací – telefonické, mailové, online a osobní, z toho 1 385 pro obce a příspěvkové organizace obcí
- podpořeno 383 obcí/městských částí či příspěvkových organizací
- ve spolupráci s ESF se metodická zúčastnila 3 seminářů, kde představila dětské skupiny v oblastech legislativy, zápisu do evidence a standardů kvality
- ve spolupráci s NPO se metodická zúčastnila 20 seminářů a společných propagačních aktivit (z toho 14 ve spolupráci se SMS ČR), kde představila dětské skupiny v oblastech legislativy, zápisu do evidence a čerpání příspěvku na provoz dětských skupin
- poradenství a konzultace – 1 030 telefonických konzultací (12 704 min), 1 239 mailových konzultací (15 165 min), 189 online konzultací (12 720 min) a 304 osobních konzultací (27 405 min)
- ve spolupráci s projektem k sousedským dětským skupinám se metodicky zúčastnily školení pro ÚP ČR

Zároveň s metodickou podporou a poradenstvím probíhá evaluace jejich přínosů pro samosprávu. Jedním z ukazatelů je „naplnění očekávání“ s výsledkem 94,1 % odpovědí „ano“, 5,9 % odpovědí „částečně“.

Další vzdělávání pečujících osob - kurzy, které vznikly v roce 2024

E-learningové kurzy

- Aktivity pro nejmladší děti v dětské skupině
- Průvodce metodikou, Zvýšená specifická podpora dětí
- Význam rituálů a tradic v dětské skupině
- Jak a proč si udržet energii při práci s dětmi
- Smyslové hraní
- Problémy se stravováním u dětí
- Podpora v dětské skupině v období po adaptaci
- Práce pečující osoby v dětské skupině, Příprava na práci v dětské skupině
- Práce pečující osoby v dětské skupině, Období adaptace
- Práce pečující osoby v dětské skupině, Příprava programu
- Práce pečující osoby v dětské skupině, Komunikace s rodiči

Online semináře

Praktické aktivity pro děti do 3 let v souladu s Montessori

- 23. dubna 2024 – 287 účastníků
- 15. října 2024 – 215 účastníků

Jak se s dětmi domluvit na spolupráci

- 29. listopadu 2024 – 500 účastníků

Kontaktní osoba:
Mgr. Miroslava Šircová
věcná garantka projektu
miroslava.sircova@mpsv.cz

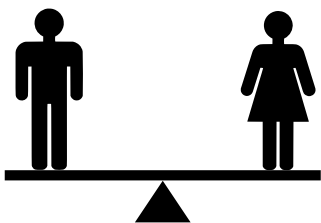

NOVELA ZÁKONÍKU PRÁCE PŘINESE LEPŠÍ PODMÍNKY PRO RODIČE A PŘÍSPĚJE K ROVNOSTI V ODMĚŇOVÁNÍ

ODDĚLENÍ KONCEPCE RODINNÉ POLITIKY A SLUŽEB PÉČE O DĚTI (216)

Vláda letos v srpnu schválila návrh Ministerstva práce a sociálních věcí na takzvanou flexibilní novelu zákoníku práce. Pokud projde finálním schválením Poslaneckou sněmovnou, bude účinná již od ledna 2025. Novela významně podpoří sladování pracovního a rodinného života, a tím přispěje k vyrovnaní strukturálních rozdílů v odměňování žen a mužů.

Opatření vyplývající z novely se týkají především žen, vzhledem k tomu, že v Česku tvoří drtivou většinu rodičů na rodičovské dovolené. Ženy tak mají opět o něco větší šance dotáhnout průměrné výdělky mužů. „V limitovaných možnostech sladování práce a péče totiž spočívá velká část příčiny vysokého rozdílu průměrných výdělků žen a mužů v ČR. Rovnosti žen a mužů v odměňování můžeme v našich podmínkách dosahovat právě tím, že umožníme ženám se ve větší míře zapojit na trhu práce, rozšíříme prostor pro volbu nejen žen, ale i mužů ohledně kombinace práce a mimopracovního života, a dáme šanci mužům, aby se účastnili péče o blízké,“ uvedla k tomu Lenka Simerská, gestorka projektu Rovná odměna, který na půdě MPSV systematicky usiluje o snížení rozdílu mezi výdělky žen a mužů.

Jaké změny novela přináší?

Novela umožní zaměstnancům a zaměstnankyním pracovat u stejného zaměstnavatele na dohodu o pracovní činnosti nebo dohodu o provedení práce a vykonávat stejnou činnost během čerpání rodičovské dovolené, jako vykonávali před nástupem na tuto dovolenou. To pomůže jak rodičům, tak zaměstnavatelům. Rodiče neztratí kontakt s pracovištěm, mají možnost se zapojit, vydělávat si a profesně růst i během období, kdy pečují o malé děti, a usnadní to rychlejší návrat na plný úvazek. Zaměstnavatelům se tak sníží náklady na nábor a zapracování nových zaměstnanců a zaměstnankyň.

Nově bude zaručen návrat na stejnou pracovní pozici a pracoviště rodičům vracejícím se z rodičovské dovolené do 2 let věku dítěte. Dosud měli rodiče stejné pracovní místo garantováno jen po dobu čerpání mateřského příspěvku (tedy zhruba 7 měsíců). Návraty rodičů do zaměstnání byly komplikované pro obě strany, obzvláště pokud obě strany na toto téma s dostatečným předstihem nekomunikovaly. Novela zavádí větší časovou flexibilitu, protože umožní uzavřít písemnou dohodu o tom, že zaměstnaní si mohou sami rozvrhovat pracovní dobu.

AI GENERATED

Novelou vláda plní Akční plán rovného odměňování žen a mužů České republiky 2023–2026, a to v Kapitole 4, Sladování pracovního a osobního života:

4.1. Odstranění právních překážek rychlejšího návratu rodičů (zejm. matek) malých dětí na trh práce

4.2. Odstranění překážek pro poskytování flexibilních pracovních podmínek pro všechny, především rodiče a pečující.

O dalších změnách, které novela přináší, se dočtete [ZDE](#).

Kontaktní osoba:

PhDr. Lenka Simerská

věcná garantka projektu

lenka.simerska@mpsv.cz

www.rovnaodmena.cz

K NÁRODNÍM DOTAČNÍM TITULŮM

ODDĚLENÍ FINANCOVÁNÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB, SOCIÁLNÍ PRÁCE A SPOD (261)

Dotační titul Podpora veřejně účelných aktivit seniorských a proseniorských organizací s celostátní působností

V současné době probíhá aktualizace metodiky dotačního titulu pro rok 2025 a přípravy na vyhlášení nové dotační výzvy. Organizace, které mají celostátní působnost a zaměřují se na realizaci seniorských a proseniorských aktivit, budou moci podat projektovou žádost na podporu jejich aktivit pro rok 2025 v nejbližších měsících.

V případě dotazů je možné se na MPSV obrátit prostřednictvím e-mailové adresy vua@mpsv.cz.

Národní dotační titul Rodina

Dotační výzva na rok 2025 byla zveřejněna v září, termín pro podání žádostí byl stanoven na 10. 10. 2024. Také pro rok 2025 byl dotační titul rozdělen na dvě oblasti, první oblast je zaměřena na preventivní aktivity na podporu rodiny, partnerství a rodičovství a druhá oblast na podporu práce s dětmi a rodinami v oblasti SPOD. Žádost o podporu mohly podat taktéž zastřešující organizace, které nejen metodicky podporují své členské organizace. Celkově bylo přijato 355 žádostí, které budou do konce roku procházet hodnocením interních a externích hodnotitelů.

V případě dotazů k dotačnímu titulu je možné se na MPSV obrátit prostřednictvím e-mailové adresy rodina@mpsv.cz.

Soutěž Obec přátelská rodině a seniorům

Obce oceněné v rámci soutěže Obec přátelská rodině a seniorům 2024 v současné době realizují aktivity, které byly podpořeny v rámci jejich projektů. Často se jedná o různé venkovní, vzdělávací akce či jiná setkávání cílových skupin.

Ministerstvo práce a sociálních věcí nyní intenzivně pracuje na úpravě metodiky a přípravě nového ročníku 2025. Podporováno je zapojení obcí v 5 velikostních kategoriích od nejmenších po největší s cílem poskytnout finanční prostředky na realizaci opatření rodinné a seniorské politiky.

V případě dotazů je možné se na MPSV obrátit prostřednictvím e-mailové stránky soutez@mpsv.cz.

Dotační řízení MPSV pro rok 2025 v oblasti poskytování sociálních služeb s nadregionální či celostátní působností

V současné době probíhá aktualizace metodiky dotačního titulu pro rok 2025 a přípravy na vyhlášení nové dotační výzvy, její vyhlášení předpokládáme na přelomu října a listopadu 2024.

1. 10. 2024 proběhlo online setkání s poskytovateli sociálních služeb, kde byly představeny plánované změny v metodice. Dotační titul je určen pro registrované sociální služby s nadregionální či celostátní působností na podporu jejich činnosti.

V případě dotazů je možné se na MPSV obrátit prostřednictvím e-mailové adresy podporadotace@mpsv.cz. V první polovině r. 2024 byly také vyhlášeny mimořádné dotační tituly pro sociální služby, které jsou zaměřeny na 3 oblasti.

Oblast A je zaměřena na služby péče pro osoby z Ukrajiny, příjem žádostí probíhal do 31. 10. 2024.

Oblast B cílí na zajištění péče podle zákona o sociálních službách prostřednictvím terénní sociální služby osobní asistence u osob, jejichž potřeba přesahuje více než 80 hodin měsíčně v situacích snížené úhrady za poskytnutou péči. Příjem žádostí probíhá do 15. 11. 2024.

Oblast C je zaměřena na mimořádné situace podle § 104 odst. 3 písm. c) zákona o sociálních službách, kterými se rozumí zejména živelná pohroma, požár, ekologická nebo průmyslová havárie, dále poskytnutí bezplatné péče o trojčata a vícčata ze strany pečovatelské služby, případně další mimořádné situace ohrožující dostupnost sociálních služeb pro jejich uživatele. Příjem žádostí a vyhodnocování probíhá průběžně od data vyhlášení výzvy, tj. od 29. 5. 2024. Více informací najdete na webových stránkách MPSV [Vyhlášení mimořádného dotačního řízení pro sociální služby pro rok 2024](#), oblast B a C (mpsv.cz). V případě dotazů je možné se na MPSV obrátit prostřednictvím e-mailové adresy podporadotace@mpsv.cz.

OBEC PŘÁTELSKÁ
RODINĚ A SENIORŮM

Kontaktní osoba:
Ing. Michal Špaček
vedoucí oddělení
michal.spacek@mpsv.cz

Spolufinancováno
Evropskou unií

MINISTERSTVO PRÁCE
A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ

DĚTI SE SPECIFICKÝMI POTŘEBAMI V DĚTSKÝCH SKUPINÁCH

ODDĚLENÍ KONCEPCE RODINNÉ POLITIKY A SLUŽEB PÉČE O DĚTI (216)

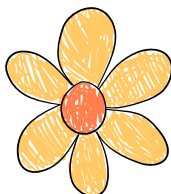
Ministerstvo práce a sociálních věcí vydalo ve spolupráci s Unicef nový metodický materiál pro dětské skupiny, který se věnuje podpoře dětí se specifickými potřebami. Vznikl aktualizací dokumentu s názvem „Metodika pro děti se specifickými potřebami“ a jeho doplněním o rozšiřující kapitolu „Děti přicházející z válečné oblasti a jejich potřeby v oblasti duševního zdraví“. Autory jsou Mgr. Eliška Kotrbatá a Mgr. Bohuslav Jakubec.

Nová metodika je praktickým a přehledným průvodcem v oblasti práce s dětmi se specifickými potřebami, ať už se jedná o děti s mentálním či fyzickým handicapem, poruchou autistického spektra, vývojovou dysfázií atd. Díky plnému začlenění těchto dětí do dětské skupiny podpoříme jejich kognitivní vývoj, sociální fungování i zapojení do běžné společnosti, a můžete tak výrazně ovlivnit jejich budoucí život. Praktická příručka proto nabízí jak základní charakteristiku dětí s určitou specifickou potřebou, tak zejména i část, kde jsou popsány konkrétní možnosti podpory, hry a cvičení, díky čemuž bude dobrým pomocníkem a inspirací. Informace jsou určeny nejen pro poskytovatele služby péče o dítě v dětské skupině a pro pečující osoby, ale také pro všechny, kteří se tímto tématem zabývají a s dětmi pracují.

Metodika je volně dostupná na [webových stránkách](#) MPSV.

Návod jak s metodikou pracovat zprostředkuje také online seminář. Nahrávka z tohoto semináře je zdarma dostupná na [webových stránkách](#) po přihlášení/vytvoření nového profilu.

Příklad aktivity z kapitoly věnované arteterapii:

Moje rodina v podobě květin

Účel: Identifikovat, jak vnímá dítě sebe v rodinném systému, kdo podle něj do rodiny patří a jak jednotlivé členy vnímá. Vyzveme dítě, aby nakreslilo svoji rodinu ve formě květin. Kreslit má ty lidi, které považuje za rodinu. Bližší specifikaci dětem nedáváme. Sledujeme barvy květin, jejich umístění na obrázku a při dotazování vnímáme i rozpořádání dítěte při dotazech. Lze si všimnout jaké emoce dítě prožívá, ke komu má blízko, případně lze sledovat interakce mezi členy rodiny (např. když květiny jsou od sebe velmi daleko).

Kontaktní osoba:
Mgr. Alexandra Lacinová
vrchní ministerská rada
alexandra.lacinova@mpsv.cz

NÁVŠTĚVA LITVY: STRATEGIE ROVNOVÁHY MEZI PRACOVNÍM A SOUKROMÝM ŽIVOTEM V RODINNÉ POLITICE

ODDĚLENÍ KONCEPCE RODINNÉ POLITIKY A SLUŽEB PÉČE O DĚTI (216)

Uvědomění si významu rovnováhy mezi pracovním a soukromým životem je zásadní pro udržení osobní pohody a duševního zdraví, které zahrnuje různé aspekty, jako je emocionální, psychologická a sociální pohoda.

Ve dnech 24–26. září 2024 proběhlo na půdě Litevského parlamentu ve Vilniusu Evropské setkání odborníků na téma rodiny a duševního zdraví spolupřádané COFACE Families Europe a Národním shromážděním aktivních matek (NAMS) Litva, kterého se za české Ministerstvo práce a sociálních věcí účastnily kolegyně z oddělení Koncepce rodinné politiky a služeb péče o děti.

Sít COFACE Families Europe, založená v roce 1958, má více než 50 členských organizací ve 23 evropských zemích, zastupuje miliony rodin, dobrovolníků, odborníků a prosazuje silnou sociální politiku, která zohledňuje potřeby rodin a zaručuje rovné příležitosti pro všechny.

- **Vývoj rodinných politik v Evropě:**

Aktuální vývoj rodinných politik v Evropě hovoří o neustále klesající míře porodnosti v posledních letech, a to téměř ve všech zemích OECD od 80. let 20. století. Zároveň bylo hojně zmiňováno téma bezdětnosti, která významně vzrostla v zemích jako je například Španělsko či Itálie.

- **1000 dní rodičovství a psychická zátěž:**

Dle dat výzkumu EIGE Carer realizovaného roku 2022 v evropských státech je zapojení matek a otců do péče o děti do 12 let následující: méně než 3 hodiny denně pečují o děti 27 % matek a 46 % otců, mezi 3–5 hodinami hovoříme o péči 18 % matek a 25 % otců, naopak péči více než 5 hodin denně se péči o děti věnuje 55 % matek a 29 % otců.

- **Péči o ty, kteří pečují:**

Péče o rodinu zahrnuje péči o děti i starší členy rodiny. Podle údajů Eurostatu z roku 2019 má v EU téměř 90 milionů lidí povinnost pečovat o děti a více než 12 milionů lidí v EU se stará o nemocné, starší a/nebo zdravotně postižené příbuzné.

- **Budování pracovišť podporujících rodinu:**

Podpora sladování rodinného a pracovního života jde ruku v ruce s pracovním prostředím, které bude tzv. „family friendly“. Jedním z nástrojů je i práce z domova. Dle dat Eurofoundu je nárůst počtu pracovníků, kteří obvykle nebo někdy pracují z domova, ze 7 % před rokem 2022 na 22 % v roce 2022.

Veškeré další informace nejen k tomuto setkání jsou k dispozici na [webových stránkách](#) organizace Coface Famílie Europe:

Kontaktní osoba:
Mgr. Alexandra Lacinová
vrchní ministerský rada
alexandra.lacinova@mpsv.cz

ROZHOVOR S DAVIDEM ŠKROBÁNKEM

ZAKLADATELEM SPOLEČNOSTI DOBRÝ TÁTA

Proč dobrý táta vzniknul a co má za cíl?

Dobrý táta původně vznikl jako projekt s cílem pomoci mužům-tátům, kteří čelí podobné životní situaci jako jsem čelil já, když jsem se v roce 2016 vrátil z pracovní stáže ve Velké Británii. Kromě toho, že jsem musel „bojovat“ u soudu o péči o své vlastní děti, protože jsem byl jako táta-manažer podle společenských předsudků vnímán pouze jako kariérista neschopný pečovat o své děti. Navíc jsem jako táta-samoživitel nemohl najít flexibilní zaměstnání, které by mi umožnilo o mé děti pečovat. Když jsem o své situaci začal mluvit s ostatními muži v podobné situaci, tak jsem byl velmi překvapen, že moje situace není nijak ojedinělá, pouze se o ní ve společnosti nemluví. Nechtěl jsem dělat kompromisy v péči, začal jsem pracovat jako konzultant a kouč a také založil Dobrého tátu, abych pomáhal ostatním tuto situaci zvládnout.

Jak konkrétně tátům pomáháte?

Individuálně, a to zejména formou koučinku nebo mentoringu. Mnoho životních situací, se kterými se u mužů setkávám, je opravdu velmi náročných a klienti v nich potřebují pomoc od člověka, který jednak problematice rozumí, ale také ji dokázal sám zvládnout. Dává jim to naději, že i když se zdají být situace zdánlivě neřešitelné, tak existuje světlo na konci tunelu, a to jim dává naději se nevzdát. Největší motivací jsou jim právě jejich děti.

Kromě individuálního koučinku a mentoringu radíte ve firmách a pořádáte workshopy...

Ano, díky mé dlouholeté zkušenosti v HR v mezinárodních společnostech, kde diverzita a inkluze byly absolutní prioritou, se v této problematice ve firmách velmi dobře orientuji. Díky tomu radím firmám, jak problematiku otcovství začlenit do důležitých témat firmy, a také pořádám workshopy a webináře. Ukazuji cestu, jak být dobrým lídrem jak v práci, tak i doma v rodině. Dobrý lídr komunikuje, naslouchá, je příkladem druhým a neustále se vzdělává.

Zmíněné workshopy jsou i pro ženy?

Přesně tak. Já věřím, že pokud muž a žena zplodili dítě, tak spolu vytvářejí vhodné prostředí pro zdravý vývoj dítěte. K tomu patří spojení a zapojení rodičů, kteří znají vzájemně své potřeby a komunikují spolu. Základem je tak vzájemné pochopení se. Proto je důležité vědět, jaké potřeby a preference mám nejen já (muž/otec nebo žena/matka), ale i ta strana druhá. Ženy jsou na mých workshopech vítány a účastní se jich ve velmi hojném počtu. Jsou ale témata a případy, které řeším pouze s muži v uzavřené skupině, aby se cítili bezpečně.

Nedávno jste spustil v jedné firmě i Akademii pro táty. O co se jedná?

Je to dlouhodobý program pro táty, kteří se chtějí rozvíjet ve své roli táty, partnera, a kteří chtějí dobře skloubit práci se soukromým životem. Bavíme se o komunikaci, práci s emocemi, nastavení mysli nebo o vizi, kým chtějí být za deset let.

Proč mají takové programy pro muže ve firmách význam?

Může se zdát, že muži jsou úspěšní a nemají žádné výzvy, protože o ničem takovém nemluví. To je ale ten zásadní problém. Když už se o nějakém problému bavíme, tak už většinou přicházíme s řešením. My muži máme v sobě někdy zakotvené, že nesmíme dát najevo, když něco nezvládáme, abychom byli silní, protože se to od nás společensky očekává. To je ale další historický stereotyp stejně jako to, že muž má být živitel rodiny. Doba se zásadně mění a od mužů se očekává, že budou citliví partneři a skvělí tátové. Muži to sami chtějí a chtějí měnit zažitá stereotypy. Tyto role muže ale naši tátové často neplnili, a proto nás je nikdo nenaučil. Zvládnout vše je výzva a takové programy právě pomáhají. Získávají z nich všechny strany – jak samotní muži, tak jejich ženy i děti, a hlavně také zaměstnavatelé, protože zaměstnanec, který zvládá svou roli mimo práci, zvládá lépe také svou roli v práci.

Pořádal jste v minulém roce konferenci Táta v 21. století. Jaké je její poselství?

Když jsem začal o tématu otcovství hovořit, pochopil jsem, že je to opravdu celospolečenská tabu. Protože mé aktivity ve firmách velmi pozitivně rezonují, rozhodl jsem se toto téma řešit na celospolečenské úrovni, protože to téma opravdu celospolečenské je. Na konferenci jsme díky vystoupením expertů z Česka i zahraničí ukázali jinou praxi, vyvrátili mnoho mýtů o roli otce, pojmenovali výzvy, kterým čelí, a také diskutovali o tom, jak s těmito výzvami pracují nejen tátové, ale i zaměstnavatelé. Nakonec jsme předali ocenění výjimečným tátům a příkladným firmám, které s tématem otcovství pracují.

Bude se konference opakovat?

Ano, ohlasy byly opravdu velmi pozitivní a téma je široké, proto jsme se rozhodli, že konference se bude konat pravidelně každý rok. Přidali jsme více prostoru pro odborné semináře a workshopy, a proto se bude příští ročník konat dva dny: 13.–14.3.2025 v ČSOB na Radlické ulici v Praze. Na [webových stránkách](#) najdete všechny detaily. Věřím, že se tam potkáme. Bude to opět velká událost na podporu rodičovství.

FÓRUM AKTIVNÍHO STÁRNUTÍ

ODDĚLENÍ KONCEPCE RODINNÉ POLITIKY A SLUŽEB PÉČE O DĚTI (216)

Dne 30. září 2024 uspořádalo MPSV pod záštitou Mgr. Marie Jílkové, předsedkyně Stálé komise pro rodinu a rovné příležitosti PS ČR, první ročník Fóra aktivního stárnutí, který se konal při příležitosti Mezinárodního dne seniorů. Zabývali jsme se klíčovými tématy jako jsou motivace k aktivnímu stárnutí, zodpovědný přístup ke stáří, dobrovolnictví, mezigenerační spolupráce, age management, inovativní přístupy z pohledu celoživotního procesu i rolí technologií a aktivním zapojení seniorek a seniorů, otevřeli jsme diskusi o aktivním stárnutí a stáří. Na fóru vystoupili přední odborníci z oblastí zdravotnictví, sociologie, pedagogického i neziskového sektoru.

Příspěvek s názvem Pozitivní pohled na stárnutí a stáří přednesl MUDr. Zdeněk Kalvach, český lékař a gerontolog. Hovořil o populačním stárnutí a prodloužování naděje dožití, o tom, že nejde o nahodilý jev ani o důsledek zestárnutí početné poválečné generace. Jde o součást evoluční demografické změny a o projev překlápění společnosti chorobně krátkověké na přirozeně dlouhověkou s tím, že dlouhověkost je kapitál, jehož využití vyžaduje mobilizaci potenciálu starších lidí. Nutná je cílevědomá osobní i společenská mobilizace nabízejícího se potenciálu, a to na mikro-, mezo- i makro- úrovni. Je nutné opustit překonané stereotypy, přístupy a nastavené systémy v řadě oblastí. Stáří se stalo nejasným, rozostřeným pojmem. Východiskem k využití možností je např. změna obecného povědomí, předsudků, překonaných zvyklostí, narativu, tedy způsobu, jakým se o stárnutí a stáří hovoří, jaké presumptivní role a schopnosti se starším lidem přisuzují. Ze změny narativu se mohou odvinout sociální inovace i odstranění ageismu, věkové diskriminace a vyloučenosti z participativní dospělosti do stáří.

O porovnání stárnutí v městském prostředí a na venkově přednášela Mgr. et Mgr. Marcela Petrová Kafková, Ph.D.. Představila prostředí age friendliness, environmentální bariéry, determinanty kvality života, tedy sousedské vztahy, bezpečí a životní styl města versus venkova, zabývala se stárnutím v každodennosti a závěrem hovořila o ageismu, prostorové a věkové segregaci i genderové nerovnosti, které jsou rovněž významné.

Mgr. Jiří Hrabě, ředitel Elpidy, o.p.s., se zabýval otázkou co si počít se stářím, aby bylo dobré, opravdové a naplněné. Polovina dětí narozených ve vyspělých zemích po roce 2000 má šanci dosáhnout stých narozenin. Už dnešní třicátníci mohou z poloviny počítat s tím, že se dožijí pětadevadesáti let. Co si ale s takovou porcí let počít? A co potřebujeme k tomu, aby naše stáří bylo dobré, opravdové a naplněné? Jak se můžeme dívat na problematiku osamělosti? Závěrem vystoupení účastníci fóra shlédli klip Babi nebude sedět v koutě.

Ing. Kateřina Jirglová, ředitelka Mezi námi, o.p.s., hovořila o koloběhu života s tím, že mezigenerační aktivity by se měly stát součástí života každého z nás. Respektem k jednotlivým životním etapám budujeme naši společnost. Mezi námi organizuje v celé ČR pravidelná setkávání seniorek, seniorů a dětí, spolupracuje s více než 400 školskými a seniorskými zařízeními. Motivuje k aktivnímu přístupu k životu a dobrovolnictví. Lze se zapojit i v 90 letech? Ano, lze a může to působit blahodárně na váš společenský život i zdravotní stav. A jak prostřednictvím mezigeneračních aktivit překonat bariéry přístupu k technologiím i ve vyšším věku?

Nejsme na tom všichni stejně, někteří potřebují pomoci, proto Mezi námi otevřela IT centrum pro seniory a snaží se bojovat s digitální diskriminací. Pravidelně zapojuje také děti, které pomáhají s telefony a počítači klientům v seniorských zařízeních.

Příspěvek pedagožky Mgr. et Mgr. Lenky Kamanové, Ph.D. z Mendelovy univerzity nahlíží na age management jako jednu z efektivních cest celoživotního rozvoje jedince a práce s ním. Příspěvek upozorňuje i na důležitost vzdělávání coby komponenty „zdravého“ stárnutí, a také na důležitost profesní seniority a plánování přípravy na odchod do důchodu.

O tématu age management, nástroji přípravy na stárnutí hovořila Mgr. Ilona Štorová, předsedkyně Age Management z.s., která představila koncept pracovní schopnosti jako základní pojem age managementu na podporu stárnutí na pracovišti. Zaměřila se rovněž na důležitost získání dat z měření pracovní schopnosti jako základního předpokladu pro zvolení efektivních opatření na podporu jednotlivých věkových skupin v průběhu jejich stárnutí. Představila rovněž přístup Jihomoravského kraje na zavádění age managementu do sedmi organizací sociálních služeb, který používá mezinárodně standardizované metody vyvinuté ve Finsku a v Německu. Závěrem představila výstupy mezinárodního projektu Erasmus+ „Work Ability Management“.

Mgr. Lucie Vidovičová, Ph.D., socioložka Masarykovy univerzity promluvila o roli technologií, které jsou dlouhodobě předmětem kontroverzí. Na jednu stranu jsou považovány za univerzální dobro, které všichni milujeme a používáme, na druhou stranu se množí hlasy poukazující na jejich negativní potenciál vylučovat celé skupiny lidí ze společnosti, přinášejí nám stres a nevyžádaný dohled nad našimi životy. Příspěvek se zamýšlel nad tím, jak je možné, v kontextu stárnutí populace dopady těchto protichůdných postojů do využívání technologií uživateli a uživatelnými ve vyšším věku sladit. Hovořila o budoucnosti jako o místě a času, kde se technologie a stárnutí každodenně setkávají díky vhodně nastaveným politikám, a co pro to mohou udělat výsledky současných výzkumů technologií v životě seniorek a seniorů.

Na závěr fóra po panelové diskusi všech vystupujících byla slavnostně předána ocenění soutěže Cena Rady vlády pro seniory a stárnutí populace, kterou každoročně vyhlašuje Rada vlády pro seniory a stárnutí populace a která ve své činnosti neúnavně usiluje o vytvoření podmínek pro zdravé, aktivní a důstojné stárnutí a stáří v České republice a aktivní zapojení starších osob do ekonomického a sociálního rozvoje společnosti v kontextu demografického vývoje.

Ocenění v letošním ročníku 2024 získali: PhDr. Hana Janečková, Ph.D., in memoriam, v kategorii osobnost profesionál*ka, Valerie Lukášová v kategorii osobnost neprofesionál*ka, tvůrci webu [PROPRODICE.CZ](https://proprodice.cz) v kategorii kolektiv/projekt a Mezigenerační dobrovolnické centrum Totem získalo vítězství v kategorii Zvláštní cena pana ministra.

Více informací i záznam z fóra najdete [ZDE](#).

Kontaktní osoba:
Mgr. Jana Řeháková Fučíková
vrchní ministerská rada
jana.rehakova2@mpsv.cz

STANDARDIZACE PROCESU ZABEZPEČENÍ NÁHRADNÍ RODINNÉ PÉČE O DĚTI

ODDĚLENÍ TRANSFORMACE PÉČE O OHROŽENÉ DĚTI (234)

V rámci projektu „Standardizace procesu zabezpečení náhradní rodinné péče o děti“ probíhá podpora novely zákona č. 369/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí ve znění pozdějších předpisů, účinná od 1. 1. 2025. Náplní klíčové aktivity KA 1 s názvem Standardizace odborného posuzování zájemců*kyň o NRP (náhradní rodinnou péči) je mimo jiné pilotáž dokumentů a postupů souvisejících s tímto procesem.

STRUKTUROVANÁ ZPRÁVA OBECNÍCH ÚŘADŮ OBCE S ROZŠÍŘENOU PŮSOBNOSTÍ

Sociální pracovníci*ce obcí s rozšířenou působností se setkávají s žadateli*kami o zprostředkování náhradní rodinné péče (osvojení, pěstounské péče nebo pěstounské péče na přechodnou dobu) tzv. „v první linii“. Jejich úkolem je zájemcům*kyním o zařazení do evidence podávat vstupní informace a být jim nápomocni při podání žádosti, rovněž ověřovat, zda splňují kritéria daná zákonem. Po podání žádosti o zprostředkování náhradní rodinné péče mají za úkol u žadatele*ky provést sociální šetření a následně zpracovat komplexní zprávu, která je jedním z podkladů pro odborné posouzení, v němž dále pokračují krajské úřady. Od dubna 2024 probíhá pilotáž dokumentu Strukturovaná zpráva o žadateli*ce/zájemci*kyni, během níž si mohou sociální pracovníci*ce obcí s rozšířenou působností vyzkoušet zpracování informací o žadatelích*kách/zájemcích*kyních v jiné podobě, než na jakou jsou zvyklí*é. Dokument je uživatelsky jednoduchý, návodný a zahrnuje všechny oblasti, jimž je potřeba v rámci odborného posouzení věnovat pozornost. Jeho cílem je jednak standardizovat postup pracovníka*ce OÚ ORP (obecního úřadu obce s rozšířenou působností) napříč Českou republikou, a rovněž napomoci zejména novým pracovníkům*cím OÚ ORP, kteří se v oblasti náhradní rodinné péče pohybují krátce, se rychleji zorientovat v tématu náhradní rodinné péče a zpracovat kvalitní podklad pro oprávněnou úřední osobu krajského úřadu. Zpráva tak reaguje i na velkou fluktuaci pracovníků*nic OSPOD snahou o udržení kvality dané zprávy.

Do pilotáže strukturované zprávy se dosud zapojilo 38 obcí s rozšířenou působností z celé České republiky (přes 70 pracovníků*nic) a pilotováno bylo 35 strukturovaných zpráv. Jednou měsíčně probíhá metodické setkání se zapojenými sociálními pracovníky*icemi obcí s rozšířenou působností, kde mají možnost sdílet své zkušenosti a připomínky ve vztahu k praxi. Zapojené OÚ ORP viz mapička níže.

Nejčastější reakce zapojených pracovníků:

- přehledná a vyhovující struktura
- ideální vodítko pro začínající pracovníky*ice
- optimální množství informací
- „na nic se nezapomene“

PSYCHOLOGICKÉ POSOUZENÍ ŽADATELŮ O NÁHRADNÍ RODINNOU PÉČI: Novela zákona o sociálně-právní ochraně dětí přináší podstatné změny do procesu psychologického posuzování žadatelů*ek o náhradní rodinnou péči.

Žadatelé*ky si s účinností od července příštího roku budou moci dle svých preferencí zvolit, kde a u koho psychologické posouzení absolvují. Důvodem této změny je především snaha o urychlení a zpružnění celého procesu. Aktuálně (od dubna 2024) probíhá pilotáž nové podoby psychologického posouzení. Je v ní zapojeno celkem 6 krajských úřadů, a potrvá ještě po celý rok 2025. Posuzování v rámci projektu provádí 5 psychologů*žek, posouzeno bylo dosud 28 případů a poptávka ze strany zapojených krajů roste. Hledáme proto další psychology*žky se zkušeností s diagnostikou osobnosti, pro které by spolupráce s námi mohla být jedinečnou příležitostí získat zkušenosti a praxi v oblasti náhradní rodinné péče pod odborným metodickým vedením. Zapojené kraje viz mapička níže.

Kontaktní osoba:
Bc. Silvie Pazderová
koordinátorka projektu
silvie.pazderova@mpsv.cz
www.budinpestoun.cz

PROJEKT SJEDNOCENÍ PŘÍSTUPU K OHROŽENÝM DĚTEM

ODDĚLENÍ TRANSFORMACE PÉČE O OHROŽENÉ DĚTI (234)

Projektové aktivity jsou v plném proudu realizace, kdy každá jedna se těší spolupráci významných aktérů působících v terénu SPOD. V rámci jedné z projektových aktivit byl realizován 8 denní výcvik k tématu rodičovských kompetencí, který skončil v červnu. Evaluace programu nabídla další podněty na prohloubení obsahu a zejména pak povzbuzení, že výcviky má smysl dále realizovat. Vzdělávací modul nabízí možnost se systematicky zaměřit na kompetenční nedostatky a pracovat s nimi. Koncem října bude zahájen další výcvik s obdobným zaměřením, nyní rozšířen na 10 vzdělávacích dnů. Budeme se snažit, aby do konce projektu výcvikem prošlo co nejvíce sociálních pracovníků a pracovníků OSPOD a získali jsme tak dobrou praxi pro obhajobu udržitelnosti tohoto vzdělávání i po skončení projektu. V současné chvíli stále běží rozvojový program pro vedoucí pracovníky*ce OSPOD. Program je žádanou nezbytností, kterou se snažíme, obdobně jako u zmíněného výcviku, zavést do obecné praxe. Vedoucí pracovníci*ce jsou jednou z nejdůležitějších součástí systému SPOD a je třeba jim nabízet adekvátní podporu, a to nejen po stránce rozvoje odborných kompetencí, ale i jejich vlastního wellbeingu. Z toho důvodu se aktuálně zaměřujeme i na supervize jako důležité nástroje profesního rozvoje.

V aktivitě, která se zabývá participací dětí, proběhly čtyři fokusní skupiny (dále FG) s dětmi a mladými dospělými z dětských domovů Pardubického kraje. Téma FG bylo zaměřeno na transformaci DD – získávání zpětné vazby a podpory dětí a zástupců těchto zařízení v tom, aby byly děti do procesu transformace co nejvíce zapojeny. Výstupy z FG byly zpracovány do dokumentu, který bude využit při dalším plánování kroků, další transformaci zařízení a zlepšení systému péče o ohrožené děti. Dalším cílem je také vznik stálé participační skupiny. Půjde o poradní sbor dětí a mladých lidí Pardubického kraje v oblasti ochrany práv dětí a rodinné politiky. Dále se připravuje vznik participační skupiny při MPSV.

Projekt mimo jiné cílí na koordinovanou podporu a multioborovou spolupráci v rámci jednotlivých krajů. Proběhla tak řada setkání a dílčích jednání, zacílených na prohloubení spolupráce aktérů sítě služeb pro ohrožené děti v partnerských lokalitách, tedy v krajích a obcích s rozšířenou působností (celkově 11 subjektů).

Z celé řady setkání zaměřených na spolupráci OSPOD s dalšími partnery sítě služeb zmiňuji např. setkání „Sociální pedagogové ve školách“, které proběhlo 26. září v sídle Městské části Praha 12, se zapojením relevantních aktérů (zástupci Asociace sociálních pedagogů, místních základních škol, neziskových a poradenských organizací, zástupci zřizovatele MěÚ Praha 12 včetně OSPOD, MŠMT, Magistrátu hl. města Prahy, aktéři dobré praxe z Prahy 7 atd.). Souběžně s těmito aktivitami probíhá sběr dat pro plánované výstupy, kterými je pro každý ze zapojených krajů resp. ORP „Standard sítě služeb pro děti“ a také „Střednědobý multioborový plán služeb pro ohrožené děti a jejich rodiny“.

Kontaktní osoba:
Mgr. et Mgr. Petra Ďuraško Mádlová
gestorka projektu
petra.durasko@mpsv.cz
www.pravonadetstvi.cz

POTŘEBY OSVOJITELŮ A OSVOJENÝCH DĚTÍ V ČESKÉ REPUBLICE

VÝZKUMNÝ ÚSTAV PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ, V.V.I.

Osvojení je postaveno na principu přijetí cizí osoby za vlastní. Osvojením vznikají mezi rodičem a dítětem vazby, které jsou na roveň pokrevnímu vztahu. Ačkoli je tato forma náhradní rodinné péče v České republice legislativně upravena, dosavadní praxe vykazuje určité mezery, zejména v oblasti následné podpory osvojených dětí a osvojitelů. Na rozdíl od jiných forem náhradní rodinné péče, jako je pěstounská péče, nejsou totiž osvojitelské rodiny v České republice po soudním rozhodnutí o osvojení systematicky monitorovány a vypadávají ze systému zákonem garantované podpory. Pakliže se rodiny po osvojení dítěte ocitnou v problémech nebo dokonce krizi, jsou tím pádem odkázány buď samy na sebe, nebo na služby, které samy vyhledají. Ty jsou však často obtížně dostupné nebo dokonce nedostupné. Výrazné jsou i regionální výkyvy v jejich dostupnosti.

Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, v. v. i., (RILSA) realizoval v letech 2023–2024 unikátní projekt s názvem Naplňování potřeb osvojených dětí a osvojitelů. Jeho cílem bylo zmapování celého procesu osvojení v České republice s důrazem na potřeby osvojitelských rodin. Výzkum byl založený na smíšeném výzkumném přístupu a rozsáhlém sběru dat od různých skupin respondentů. Byla zrealizována tři rozsáhlá dotazníková šetření mezi sociálními pracovníky OSPOD, zástupci odborníků a neziskových organizací pracujících s osvojiteli a osvojitelskými rodinami, do kterých se zapojilo celkem 577 respondentů. Pro hlubší pochopení problému byly s výše uvedenými respondenty, a navíc i s dětmi a mladými dospělými s osobní zkušeností s osvojením, uskutečněny polostrukturované rozhovory, fokusní skupiny, tematické psaní textu a obsahová analýza textu. Do kvalitativního výzkumu se zapojilo 139 respondentů.

Závěry výzkumu ukazují na širokou škálu potřeb, které osvojitelským rodinám v souvislosti s přijetím dítěte vznikají. Ty je provázejí po celou dobu osvojitelského procesu, tedy již od okamžiku rozhodování stát se osvojitelem a nekončí ani pravomocným soudním rozhodnutím o osvojení. Potřeby pro jednotlivé fáze osvojitelského procesu se navíc proměňují, a to od potřeby dostatečného množství kvalitních a relevantních informací o životě osvojitelských rodin a specifikách osvojených dětí na úplném začátku, přes podporu a dostupnost poradenství a pomoci ve fázích čekání na dítě a seznamování se s ním až po podporu pro situace, kdy rodina čelí různým výzvám spojeným s jeho výchovou. Osvojené děti totiž v důsledku předchozích prožitých zkušeností vyžadují celou řadu specifických přístupů ve výchově.

Výsledky výzkumu RILSA ukázaly, že zatímco v průběhu osvojitelského procesu je pomoc a podpora osvojitelům, ač i tato vykazuje řadu slabých míst, víceméně dostupná, a to ze strany krajských úřadů a orgánů sociálně-právní ochrany dětí při obcích s rozšířenou působností, po soudním rozhodnutí o osvojení se musí osvojitelské rodiny často potýkat s pocitem, že na výzvy a problémy, kterým v této fázi čelí, zůstávají sami. Přitom naprostá většina (87 %) osvojitelských rodin je přesvědčena o tom, že i v této fázi by měly mít zákonný nárok na tzv. postadopční servis. Součástí tohoto servisu by pak dle absolutní shody těch, kteří se pro tuto službu vyslovili, mělo být poradenství, naprostá většina by pak jako součást těchto služeb uvítala terapie (94 %), vzdělávání (94 %) a setkávání osvojitelských rodin (90 %).

Nepostradatelnou úlohu v celém systému osvojení představují odborníci, kromě sociálních pracovníků OSPOD jsou to i neziskové organizace a odborníci samostatně pracující s osvojiteli. Tyto subjekty v období po soudním rozhodnutí o osvojení často zůstávají jedinými, na které se osvojitelé mohou se svými problémy obracet. Jejich pomoc je však negativně ovlivněna problematickým financováním a nejistotami, které jsou na něj navázány. Mnohdy jsou tak nuceni poskytování svých služeb osvojitelům na část roku pozastavit nebo omezit, což negativně dopadá na osvojitelské rodiny. Nejistota ve financování představuje velké riziko i pro zajištění kvalifikovaných pracovníků v oblasti služeb pro osvojitele. Přitom adekvátní lidský kapitál je zásadním pro stabilní systém podpory osvojitelů, který zvládá efektivně naplňovat potřeby dětí i rodin po osvojení a přispívá k jejich stabilitě a dlouhodobé spokojenosti.

Výzkum poukázal i na to, že systém osvojení v České republice provází i nedostatečná koordinace práce zainteresovaných státních i nestátních subjektů a nedostatečné sdílení informací mezi nimi. To mnohdy ústí v roztržitost systému, jeho nepružnost a nízkou komplexitu podpory osvojitelům.

Více informací k projektu je k dispozici [ZDE](#).

K závěrům projektu proběhne do konce roku 2024 odborný workshop. Informace o jeho konání bude s předstihem zveřejněna na [webových stránkách](#) RILSA.

Kontaktní osoba:**Mgr. Naděžda Křečková Tůmová, Ph.D.**Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, v. v. i.
nadezda.kreckova@rilsa.cz